

บทคัดย่อ

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลิกบุหรี่ได้สำเร็จของผู้ติดบุหรี่ที่เข้ามารับการบำบัดรักษาในคลินิก เลิกบุหรี่ของ สถานพยาบาลในประเทศไทย

นางจำเรียง เรืองมาก วท.ม.

นางปราณี ภาณุภาส วท.ม.

นางดุชนีย์ ชาญปรีชา วท.ม.

นางสาวนวลกนก อัมพผล วท.ม.

นางวาสนา คงสมบัติ วท.ม.

การช่วยเหลือให้ผู้ติดบุหรี่สามารถเลิกบุหรี่ได้ สามารถช่วยลดความเสี่ยงต่อการโรคเกิดจากการสูบบุหรี่ การเลิกบุหรี่เป็นความพยายามและความอดทนสูงเพื่อต่อสู้กับความอยากสูบบุหรี่ ผู้ติดบุหรี่ที่เข้ามาบำบัดรักษาในคลินิกเลิกสูบบุหรี่และสามารถเลิกสูบบุหรี่ได้สำเร็จนั้น น่าจะมีปัจจัยส่งเสริมในการเลิกที่แตกต่างกันการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลิกบุหรี่ได้สำเร็จของผู้ติดบุหรี่ที่มารับการบำบัดรักษาในคลินิกเลิกบุหรี่ของสถานพยาบาลในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างคือผู้ติดบุหรี่ที่เคยเข้ารับการบำบัดรักษาในคลินิกเลิกบุหรี่เป็นระยะเวลา ๖ เดือนขึ้นไป ในช่วงประมาณปี ๒๕๔๕-๒๕๕๐ จำนวน ๑๕๐ คน เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลจากกรุงเทพมหานครจังหวัดปทุมธานี จังหวัดอุดรธานี จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดสงขลา การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัยพบว่า ในกลุ่มที่ศึกษาจำนวน ๑๕๐ คน พบว่ามีผู้ชายร้อยละ ๙๔ ผู้หญิงร้อยละ ๖ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสร้อยละ ๗๒ ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ ๕๕อาชีพรับจ้างร้อยละ ๓๘เริ่มสูบบุหรี่ส่วนใหญ่อายุ ๑๖-๒๐ ปีร้อยละ ๖๕ และเคยพยายามเลิกบุหรี่มาแล้ว ๑- ๒ ครั้งร้อยละ ๔๙ สำหรับผลการบำบัดรักษาพบว่าหลังเข้ารับการบำบัดรักษาในคลินิกสามารถเลิกบุหรี่ได้ร้อยละ ๔๒ เลิกบุหรี่ไม่ได้ร้อยละ ๕๘ แรงจูงใจที่ทำให้อยากเลิกสูบบุหรี่และตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษาในคลินิกเลิกสูบบุหรี่ส่วนใหญ่คือมีความรู้เรื่องอันตรายจากบุหรี่จนเกิดความตระหนักและมีปัญหาสุขภาพจากการสูบบุหรี่ ส่วนด้านการบริการในคลินิกเหตุผลที่ทำให้เลิกบุหรี่ได้ในครั้งนี้คือเจ้าหน้าที่กระตุ้นให้มีเป้าหมายการเลิกที่ชัดเจนและได้รับการสนับสนุนทักษะที่เหมาะสมจากเจ้าหน้าที่ในคลินิก สำหรับผู้ที่สนับสนุนให้กำลังใจจนสามารถเลิกบุหรี่ได้สำเร็จในครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นคู่สมรสและบุตรวิธีปฏิบัตินอกเหนือจากคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ในคลินิกที่ทำให้สามารถเลิกบุหรี่ได้สำเร็จ คือ เคี้ยวใบสะเดา อมมะนาว อมลูกอม และฝึงเข็ม สำหรับกรณีที่ผู้ติดบุหรี่กลับไปสูบบุหรี่ คือ มีความเครียด เหนงาและต้องการเข้าสังคม เหตุผลที่ผู้ติดบุหรี่เลือกเข้ารับบริการในคลินิกเลิกบุหรี่ของสถานพยาบาลเนื่องจากสะดวกเพราะอยู่ใกล้บ้านมีความพร้อมในการให้บริการ และพฤติกรรมบริการที่ดีของเจ้าหน้าที่ผู้ติดบุหรี่รู้จักคลินิกเลิกบุหรี่นี้เนื่องจากมีผู้แนะนำ มีป้ายประชาสัมพันธ์ และมีการประชาสัมพันธ์ในหอผู้ป่วยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการในคลินิกในระดับมาก

ข้อเสนอแนะควรมีบริการเชิงรุกลงไปให้บริการเลิกบุหรี่ในชุมชน โรงเรียน องค์กรต่างๆมีคลินิกบริการเลิกบุหรี่ในชุมชนมีป้ายประชาสัมพันธ์ในชุมชนป้ายเชิญชวนเลิกบุหรี่ อีกทั้งมีการประชาสัมพันธ์ในหอผู้ป่วยรวมถึงจัดตั้งชมรมผู้เลิกบุหรี่และให้รางวัลกับผู้เลิกได้เพื่อเป็นกำลังใจ ส่วนในคลินิกเลิกบุหรี่ควรมีน้ำยาอดบุหรี่ไว้บริการฟรีและเป็นสถานที่เป็นส่วนตัวและสงบ